

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

О. Ф. Мельников^a, В. О. Букіашвілі^b

^a Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентіві України,
75, пр. Московський, м. Харків, Україна, 61050.

^b Донбаська національна академія будівництва і архітектури,
2, вул. Державіна, м. Макіївка, Донецька область, Україна, 86123.
E-mail: manage_nasa@mail.ru

Отримана 28 лютого 2013, прийнята 26 квітня 2013.

Анотація. У статті визначена інформаційна складова галузі соціальної сфери – житлово-комунальне господарство. У роботі з'ясовано, що одним із основних напрямів удосконалення державного управління житлово-комунальним господарством в умовах реформування є створення дієвої системи моніторингу стану житлово-комунального господарства. Основою оптимізації і структурування системи моніторингу є запровадження інформаційної бази даних про стан житлово-комунального господарства. Формування інформаційної системи збору, опрацювання та передачі даних дозволить органам державної влади та місцевого самоврядування оперативно аналізувати та оцінювати ситуацію в житлово-комунальному господарстві. Розробка та створення інформаційної системи пов'язані з необхідністю отримання актуальної та достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність комунальних підприємств, споживачів комунальних послуг, стан основних фондів житлово-комунального господарства.

Ключові слова: соціальна сфера, реформування житлово-комунального господарства, інформаційна система.

ИНФОРМАЦИОННАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ОТРАСЛИ СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЫ

А. Ф. Мельников^a, В. О. Букишвили^b

^a Харьковский региональный институт государственного управления
Национальной академии государственного управления при Президенте Украины,
75, пр. Московский, г. Харьков, Украина, 61050.

^b Донбасская национальная академия строительства и архитектуры,
2, ул. Державина, г. Макеевка, Донецкая область, Украина, 86123.
E-mail: manage_nasa@mail.ru

Получена 28 февраля 2013, принята 26 апреля 2013.

Аннотация. В статье определена информационная составляющая отрасли социальной сферы – жилищно-коммунальное хозяйство. В работе определено, что одним из основных направлений совершенствования государственного управления жилищно-коммунальным хозяйством в условиях реформирования является создания действенной системы мониторинга состояния жилищно-коммунального хозяйства. Основой оптимизации и структурирование системы мониторинга является внедрения информационной базы данных о состоянии жилищно-коммунального хозяйства. Формирование информационной системы сбора, обработки и передачи данных позволит органам государственной власти и местного самоуправления оперативно анализировать и оценивать ситуацию в жилищно-коммунальном хозяйстве. Разработка и создание информационной системы связаны с необходимостью получения актуальной и достоверной информации о финансово-хозяйственной деятельности

коммунальных предприятий, потребителей коммунальных услуг, состояние основных фондов жилищно-коммунального хозяйства.

Ключевые слова: социальная сфера, реформирование жилищно-коммунального хозяйства, информационная система.

INFORMATION COMPONENT OF THE SOCIAL SPHERE

Alexander Melnikov ^a, Vera Bukiashvili ^b

^a *Harkovsky Regional Institute of Public Administration National Academy of Public Administration the President of Ukraine,*

75, Moskovsky Av., Kharkov, Ukraine, 61050.

^b *Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture,
2, Derzhavina Str., Makiivka, Donetsk Region, Ukraine, 86123.*

E-mail: manage_nasa@mail.ru

Received 28 February 2013, accepted 26 April 2013.

Abstract. The article the information component of the social sectors – housing and communal services has been determined. In this paper it has been determined that one of the main directions of improving the state of the housing and communal services in the reform is the creation of an effective system of monitoring the state of the housing and communal services. The basis for optimizing and structuring of the monitoring system is the introduction of an information database on the state of housing and communal services. An information system for collecting, processing and transmission of data will allow public authorities and local self-government quickly analyze and assess the situation in the housing and communal services. The development and establishment of an information system linked to the need to obtain relevant and reliable information about the financial performance of public enterprises, consumers of public services, the state of the fixed assets of housing and communal services.

Keywords: social services, reform of housing and communal services, the information system.

Постановка проблеми

Інформаційна складова соціального розвитку – це сукупність даних про стан галузей соціальної сфери держави або регіону, що використовується для оцінки ситуації і розробки управлінських рішень щодо якості та рівня життя. Модернізація галузей соціальної сфери – один з основних пріоритетів соціального розвитку держави. Найважливішими сферами для існування людини є – освіта, охорона здоров'я та житлово-комунальне господарство. Реформування житлово-комунального господарства є найбільш важливою задачею органів державної влади та місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень

Теоретичні та прикладні аспекти щодо державної політики у сфері житлово-комунального господарства досліджено у наукових працях

багатьох учених-економістів і практиків. Вагомий внесок у розвиток цієї проблематики внесли В. Бабаєв [1], Л. Беззубко [2], Л. Бойко-Бойчук [10], Г. Губерна [3], В. Дорофієнко [4, 8], Т. Качала [5], В. Логвіненко [4], І. Осипенко [6], С. Поважний [7], В. Семенов [9] та ін.

Разом із тим проблема інформатизації житлово-комунального господарства як однієї з головних сфер соціального розвитку ще недовіра вирішена і тому потребує поглибленого дослідження.

Основна частина

Упродовж останніх років у житлово-комунальному господарстві накопичилась значна кількість проблем, які потребують негайного вирішення: посилення контролю за фінансовими потоками у галузі; забезпечення цільового ви-

користання бюджетних коштів на реформування житлово-комунального господарства; підвищення якості і швидкість ухвалення управлінських рішень; отримання інформації населенням щодо структури тарифів. Разом з тим на сьогоднішній день в Україні розроблено і прийнято достатню кількість державних програм у сфері реформування ЖКГ. Тому актуальним є перегляд підходів до програм такого рівня та створення ефективної сучасної системи реформування ЖКГ.

Достовірність і доступність інформації – найбільш важлива складова процесу реформування ЖКГ. Дані про житловий фонд і мешканців, споживання енергоресурсів, оперативна інформація про поточний стан об'єктів ЖКГ, інженерних комунікацій; інформації щодо структури тарифів на послуги ЖКГ; інформаційне забезпечення діяльності об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), асоціацій співвласників багатоквартирних будинків (АСББ), керуючих компаній (КК). Використання цієї інформації процес реформування ЖКГ зробить найбільш ефективним.

Одним із основних напрямів удосконалення державного управління житлово-комунальним господарством в умовах реформування є створення дієвої інформаційної системи стану житлово-комунального господарства (моніторингу) [7]. Основою оптимізації і структуризації цієї системи є запровадження єдиної інформаційної бази даних житлово-комунального господарства. Формування інформаційної бази даних опрацювання та передачі інформації дозволить органам державної влади та місцевого самоврядування оперативно аналізувати та оцінювати ситуацію в житлово-комунальному господарстві. Розробка та створення інформаційної системи пов'язані з необхідністю отримання актуальної та достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність комунальних підприємств, споживачів комунальних послуг, стан основних фондів житлово-комунального господарства, діяльність ОСББ, АСББ, КК.

Метою створення інформаційної бази даних житлово-комунального господарства є забезпечення інтегрованої системи звітності, яка надасть кожному рівню управління необхідну інформацію – сукупність необхідних даних для

успішного проведення аналізу, контролю, прийняття й організації виконання управлінських рішень. До основних функцій єдиної інформаційної бази даних житлово-комунального господарства належить збирання та порівняння фактичної інформації про показники діяльності підприємств ЖКГ різних регіонів з метою визначення напрямів або орієнтирів щодо питомої ваги використання ресурсів, показників якості надання послуг.

В основу створення єдиної інформаційної бази даних житлово-комунального господарства доцільно покласти принцип опрацювання даних в державному інформаційному центрі. До нього дані потрапляють через регіональні інформаційні центри стану ЖКГ.

Державний інформаційний центр стану ЖКГ автоматично надаватиме державним установам та органам місцевого самоврядування потрібну та повну інформацію щодо основних показників діяльності підприємств житлово-комунального господарства з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Таким чином, користувачі інформації зможуть одержувати дані про показники діяльності підприємств житлово-комунального господарства, агрегованих на рівні регіонів, для порівняння з показниками діяльності житлово-комунальних підприємств, що функціонують у кожному окремому місті.

Формування інформаційної бази даних опрацювання інформації передбачає такі етапи.

На місцевому рівні міським інформаційним центром стану ЖКГ формуються дані про стан галузі, ця інформація включає систему звітності про: фінансовий стан діяльності підприємства; стан кредиторської та дебіторської заборгованостей; тарифи на послуги підприємства; склад, структуру та технічний стан основних фондів; якість та обсяги наданих послуг споживачам; відшкодування з бюджету за надані пільги та субсидії; кількість ОСББ, АСББ, показники роботи КК.

Відповідна інформація групується, обробляється, приводиться до єдиного формату звітності та передається до регіонального інформаційного центру. Регіональний інформаційний центр стану ЖКГ аналізує, оцінює базу даних щодо показників у сфері ЖКГ регіону з метою виділення позитивних і негативних тенденцій функціонування підприємств

житлово-комунального господарства та передає відповідну інформацію до державного інформаційного центру стану ЖКГ.

Інформація приведена до єдиного формату та в разі необхідності може бути використана управлінням житлово-комунального господарства обласної державної адміністрації та міським управлінням житлово-комунального господарства з метою забезпечення ефективної діяльності підприємств житлово-комунального господарства на регіональному та місцевих рівнях.

Відповідні висновки державний центр інформації передає до Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, яким визначаються питання, що необхідно вирішувати першочергово, а також визначаються можливі обсяги фінансування підприємств житлово-комунальної сфери.

Така інформаційна система житло-комунального господарства повинна забезпечити збирання та консолідацію даних про стан житлово-комунального господарства на території всієї держави з подальшим аналізом та оцінкою упродовж року. До інформаційної системи житлово-комунального господарства передбачається включити моделювання та оптимізацію з метою розробки виваженої тарифної політики, створення системи адресної допомоги пільговим категоріям населення, контролю якості запропонованих комунальних послуг та раціонального використання ресурсів.

Використання наведеної інформаційної бази даних житлово-комунального господарства дозволить:

- достовірно оцінювати фінансовий стан підприємств житлово-комунального господарства окремого міста;
- прискорити прийняття управлінських рішень на всіх рівнях влади щодо реформування діяльності підприємств житлово-комунального господарства;

- здійснювати обмін інформацією між окремими підприємствами щодо кращого досвіду;
- розробляти достовірні та обґрунтовані прогнози щодо майбутнього розвитку підприємств житлово-комунального господарства;
- запровадити ефективну систему державного управління діяльністю суб'єктів природних монополій;
- забезпечити системність формування та виконання програм розвитку комунального господарства;
- розширити можливості моніторингу та аналізу стану й розвитку комунальної галузі;
- підвищити ефективність функціонування ОСББ, АСББ, КК регіонів.

Інформаційні центри необхідно створити при органах державної влади, підсумки роботи центрів необхідно розмістити у мережі Інтернет на відповідному сайті.

Висновок

Одним із основних напрямів удосконалення державного управління житлово-комунальним господарством в умовах реформування є створення дієвої інформаційної системи стану житлово-комунального господарства. Основою оптимізації і структурування цієї системи є запровадження єдиної інформаційної бази даних про стан житлово-комунального господарства. Формування інформаційної системи збору, опрацювання та передачі даних дозволить органам державної влади та місцевого самоврядування оперативно аналізувати та оцінювати ситуацію в житлово-комунальному господарстві. Розробка та створення інформаційної системи пов'язані з необхідністю отримання актуальної та достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність житлово-комунальних підприємств, споживачів комунальних послуг, стан основних фондів житлово-комунального господарства, діяльність ОСББ, АСББ, КК.

Література

1. Бабаєв, В. М. Управління міським господарством: теоретичні та прикладні аспекти [Текст] : [монографія] / В. М. Бабаєв. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Magistr», 2004. – 204 с.

References

1. Babayv, V. M. Local economies management: pure and applied aspects. Monograph. Kharkov: Publishing House KharRI NADU «Magistr», 2004. 204 p. (in Ukrainian)

2. Беззубко, Л. В. Анализ, проблемы и перспективы развития современного города [Текст] / Л. В. Беззубко, Д. В. Кольцова. – Донецк : Норд компьютер, 2005. – 123 с.
3. Губерная, Г. К. Социально-экономические ассиметрии как проблема совершенствования государственной региональной политики [Текст] / Г. К. Губерная, В. Д. Котельников // Вісник економічної науки України. – 2005. – № 1. – С. 30–36.
4. Дорофиевко, В. В. Создание и организация деятельности объединений совладельцев многоквартирных домов (ОСМД) – основа реформирования управления жилищным хозяйством [Текст] / В. В. Дорофиевко, В. И. Логвиненко, И. Н. Осипенко. – Донецк : ВИК, 2007. – 240 с.
5. Качала, Т. М. Житлово-комунальне господарство в системі міського комплексу [Текст] : [монографія] / Т. М. Качала. – К. : Наукова думка, 2008. – 416 с. – ISBN 978-966-00-0748-2.
6. Осипенко, И. И. Менеджмент в жилищно-коммунальном хозяйстве [Текст] : [монография] / И. И. Осипенко, В. В. Дорофиевко. – Харьков : Основа, 1999. – 325 с.
7. Поважный, С. Ф. Управление комплексным развитием региона [Текст] : [учеб. пособие] / С. Ф. Поважный, А. Д. Смолько, Г. И. Марьяненко. – Донецк : ДонГАУ, 2003. – 250 с.
8. Дорофиевко, В. Создание и функционирование управляющих компаний – как эффективных форм реформирования ЖКХ [Текст] / Вячеслав Дорофиевко, Анна Шамонова // Соціальний менеджмент і управління інформаційними процесами : зб. наук. праць ДонДУУ. Серія Державне управління. – Донецьк : ДонДУУ, 2007. – Т. VII, Вип. 90. – С. 173–180.
9. Семенов, В. В. Мониторинг как эффективный механизм управления реализацией программ в сфере жилищно-коммунального хозяйства [Текст] / В. В. Семенов, З. В. Гончарова // Научно-технический сборник. – 2008. – № 82. – С. 14–83.
10. Бойко–Бойчук, Л. Залучення громадськості як публічна влада політики органів місцевого самоврядування (на прикладі діяльності самоорганізації населення) [Текст] : [монографія] / Л. Бойко–Бойчук. – К. : Міленіум, 2005. – 108 с.
2. Bezzubko, L. V.; Koltsova, D. V. Analysis, problems and development prospects of new town. Donetsk: Nord computer, 2005. 123 p. (in Russian)
3. Gubernaiia, G. K.; Kotelnikov, V. D. Social and economic asymmetry as the problem of state regional policy development. In: *Mercury of economic science of Ukraine*, 2005, Number 1, p. 30–36. (in Russian)
4. Dorofienko, V. V.; Logvinenko, V. I.; Osipenko, I. N. Development and organization of activity of apartment building co-owners association – reforming foundation of housing economy management. Donetsk: VIK, 2007. 240 p. (in Russian)
5. Kachala, T. M. Housing and utilities services in the agglomeration system. Monograph. Kyiv: Scientific Thought, 2008. 416 p. ISBN 978-966-00-0748-2. (in Ukrainian)
6. Osipenko, I. N.; Dorofienko, V. V. Management in housing and utilities services. Monograph. Kharkov: Basis, 1999. 325 p. (in Russian)
7. Povazhnyi, S. F.; Smolko, A. D.; Marianenko, G. I. Management of integrated development of region. Textbook. Donetsk: DonGAU, 2003. 250 p. (in Russian)
8. Dorofienko, V.; Shamonova, A. Creation and operation of management company as effective forms of reforming of housing and utilities services. In: *Social management and informational process control: Edited volume DonDUU. Series Government* Donetsk: DonDUU, 2007. Volume VII, Issue 90, p. 173–180. (in Russian)
9. Semenov, V. V.; Goncharova, Z. V. Monitoring as effective works of management of programme performance in the field of housing and utilities. In: *Research and technology volume*, 2008, Number 82, p. 14–83. (in Ukrainian)
10. Boiko–Boichuk, L. Public involvement as public authority of policy of local government (by the example of activity of people self-organization) Monograph. Kyiv: Millennium, 2005. 108 p. (in Ukrainian)

Мельников Александр Федорович – д.гос.упр., профессор; кафедра информатизации государственного управления Харьковского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины. Научные интересы: информационные ресурсы государственного управления.

Букиашвили Вера Отаровна – к.э.н., доцент кафедры экономики предприятия Донбасской национальной академии строительства и архитектуры. Научные интересы: реформирование жилищно-коммунального хозяйства.

Мельников Олександр Федорович – д.держ.упр., професор; кафедра інформатизації державного управління Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Наукові інтереси: інформаційні ресурси державного управління.

Букіашвілі Віра Отарівна – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства Донбаської національної академії будівництва і архітектури. Наукові інтереси: реформування житлово-комунального господарства.

Alexander Melnikov – DSc (Public Management), Professor; Information System Development of Government Department, Harkovsky Regional Institute of Public Administration National Academy of Public Administration the President of Ukraine. Research interests: information resources of public administration.

Vira Bukiashvili – PhD (Economics), Associate Professor of the Business Economics Department of the Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture. Research interests: reforming of housing and communal services.